

N.Y.C. TIME

זמן הדלקת נרות - 8:13

סוף זמני ק"ש - 8:37

9:13 -

סוף זמן תפלה - 10:28

דף היומי לשבת: חולין נ"ח

בס"ד, עש"ק פ' חקת-בלק - פרק ה' - שנת תשפ"ו לפ"ק

פרשיות חקת-בלק

ממנו. ומ"מ האב החשוב שהוא הזית המתגאה על הגפן שאינו חשוב כמותו, משום הכי בנו של גפן חשוב מבנו של זית וכו', עיי"ש.

הברכה הטובה שאפשר לתת להורים היא שיזכה בנם לעלות במעלות התורה ויראת שמים אפי' מהוריו וזקניו, ובוזה יעשה נחת רוח ליוצרו ולהוריו ולכלל ישראל.

"לקב אויבי לקחתיך והנה ברכת בריך" (כג:יא). בס' רבי עקיבא איגר עה"ת איתא: יש לפרש עפ"מ דאיתא בחסד לאברהם, כי בשנה פשוטה יש שנ"ד ימים - רכ"ב ימים אומרים בהם תחנון והמה ימי דין, וקל"ב ימים אין אומרים בהם תחנון והם ימי רחמים ורצון, יעויין שם ע"פ הסוד.

והנה אמרו חז"ל, כל בישא דיכולין לכזין בבלעם ובלק יכולין לחשוב ולחדש אותם, ומברכתו של אותו רשע ניכר מה הי' בלבו לקלל היפך מהברכה (עיי' סנהדרין קה:). ועפ"ז יש לומר שבלק רצה שקל"ב ימים, הימי רחמים ורצון יקלל להשליט בהם חלילה מדת הדין, ורכ"ב ימים יניחם כמות שהם. אבל הקב"ה היפר הקללה לברכה, והי' מברך הרכ"ב ימים שיהיו ימי רחמים ורצון, וקל"ב ימים הימי רצון הניח כמו שהם. וז"ש "לקב" בגימ' קל"ב "לקחתיך", "והנה ברכת בריך" - הרכ"ב ימים, וק"ל. (תורת משה להחת"ס כאן בשם רבינו)

"כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל קל" (כג:כג). בס' חפץ חיים עה"ת איתא: מלת "מה" תשמש לפעמים לשאלה או לאות הקטנה, כמו "מה הי' שואל מעמך", ולפעמים מראה על גדלות, כמו "מה רב טובך וגו'". ובהנהגת הקב"ה את עמנו בגולה, יש שלפעמים אנו קובלים ומתאוונים "מה פעל הי'", כלומר מדוע הסתיר פניו ממנו והיינו לאכול לכל אכזר.

וזהו כוונת המקרא, כי יש עתים שיאמר על יעקב "מה פעל קל", מדוע חמת הי' נתכה כ"כ על אומה זו. אמנם יבוא יום וינחם הי' את עמו, ואז יתודע בכל העולם "מה פעל קל", כלומר כי הכל הי' לטובתנו, כאמור "הרנינו גוים עמו וגו'".

בענין החצי קדיש שאחר קריאת התורה

בפרשתנו אנו קוראים אודות מיתות מרים ואהרן, והמיתה שנקנסה על משה רבינו. וכותב רש"י עה"פ "ויקדש בם" (כ:ג) שכשהקב"ה עושה דין במקודשיו הוא יראוי, ומתקדש על הבריות.

"לא מקום זרע ותאנה וגפן וגו'" (כ:ה). בס' רוקח עה"ת איתא: בכל מקום מקדים גפן לתאנה: "ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה" (דברים ח:ח), "איש תחת גפנו ואיש תחת תאנתו" (מלכים א' ה'). אבל כאן מקדים תאנה כדי לסמוך תאנה לשריפת פרה, שהיו שורפין עצי תאנה, עכ"ל. וכן איתא בבעל הטורים. ועיי' במס' פרה (פ"ג מ"ח), שמבואר שם איך שרפו את הפרה אדומה, שהיו לוקחים "עצי ארזים וארזים וברושים ועצי תאנה חלקה ועושים אותה כמין מגדל וכו'".

ובמס' תמיד (פ"ב, דף כט.) תנן: כל העצים כשרין למערכה חוץ משל גפן ושל זית, אבל באלו היו רגילין - במרביות של תאנה וכו'. ועיי' בפ"י הרא"ש שכתב: עצי תאנה - לפי שנתקן בה אדם הראשון. [זה אתי לדעת המ"ד (סנהדרין ע:)] דעץ הדעת הי' תאנה, ולכן לאחר שחטאו אדם וחווה בעץ הדעת, "ויתפרו עלי תאנה ויעשו להם חגורות" (בראשית ג:ז), ופירש"י שם: הוא העץ שאכלו ממנו, בדבר שנתקלקלו, בו נתקנו.

והנה לפי הרא"ש שהיו רגילין להשתמש בעצי תאנה על המערכה לפי שנתקן בה אדם הראשון, שפיר מוכן למה השתמשו בעצי תאנה לשרוף את הפרה אדומה, שהרי ע"י חטא אדם הראשון שאכל מעץ הדעת שהי' תאנה נקנסה מיתה על העולם, נאה ויאה להשתמש בעצי תאנה לשריפת הפרה להביא טהרה לאדם שנטמא במת.

[ועיי' בתרגום יונתן בפ' וירא בפירושו על הפסוק: "ויבקע עצי עולה" (כב:ג), שכתב שהשתמש בעץ התאנה לעקידת יצחק (ועיי' בפ' יונתן שם) אתי שפיר, שהרי לפי הרבה דיעות העקידה היתה בראש השנה (זוה"ק פ' ויקרא, מובא במטה יהודה סי' תקפ"ד, שבלי הלקט סי' רפ"ח, פסיקתא רבתי פ' מ', ועוד), וכיון דראש השנה היא היום שנברא אדם הראשון ["היום הרת עולם"] והיום שחטא בעץ הדעת, שהי' תאנה, שמא השתמש אברהם אבינו בעצי תאנה לקיים מצות בוראו לשחוט את בנו יחידו ע"ג המזבח בכדי לכפר על חטאו של אדם].

והנה, במושב זקנים בפ' ויקרא עה"פ "על העצים אשר על האש" (א:ח) איתא: תני (תמיד כט.), כל העצים כשרים למערכה, חוץ משל זית ושל גפן. לפי שמעלין מה שמוציא מהן - שמן למנחות ויין לנסכים. לפיכך מצילין אביהן מן האש של המערכה. מכאן פסק שהבן הטוב מציל את האב מגהינום, כמו אברהם שהציל תרח אביו מגהינום, שנא' "ואתה תבוא אל אבותיך בשלום" (בראשית טו:טו).

ומענין לענין באותו ענין, עיי' בתורת משה להחת"ס בפ' עקב עה"פ "ארץ חטה וגו', שכתב: הנה זית קודם לגפן [שזית - ראשון ל'ארץ' בתרא, וגפן - שלישי ל'ארץ' קמא כמבואר בגמ' ברכות], והיוצא מן הגפן - הוא יין תירוש, חשוב מן היצהר [שהיין קובע ברכה לעצמו, משא"כ שמן], כן כתב מורי בהפלא"ה, עיי"ש. והנה שניהם - ענבים וזיתים, היוצא מהם חשוב מהם וכו' על דרך יפה כח הבן מכח האב, כי בכל מתקנאים חוץ מבנו, וניחא לי' להאב להיות בנו גדול

הבה נעיינ בדין אחד הנוגע לאמירת קדיש שעל ידה מתקדש שם שמים. בטור (או"ח סי' רפ"ב) איתא: קוראין שבעה וגומר עמהם הפרשה ואומר קדיש וחוזר וקורא עם המפטיר מה שקרא השביעי.

בבית יוסף איתא: כתוב בשבלי הלקט (סי' ע"ט) בשם הראב"ד, בשבת יש בו ספר תורה אחד, יאמר קדיש עד שלא יקרא המפטיר לפי שאין המפטיר ממנין העולים, שאינו קורא בתורה אלא מפני כבוד התורה [הטעם שעולה לתורה קודם שמפטיר בנביא, הוא משום כבוד התורה, דאינו כבוד התורה אם יעלה ויקרא רק בנביא], לפיכך די לו בקדיש שיאמר קודם ההפטרה, ויתעבר עם עולי הספר. אבל בשבת יש בו ב' ספרי תורות, וכן ביו"ט, לא יקדיש החזן עד שיקרא המפטיר בספר תורה השני, שאם יקדיש על הראשון ויקרא המפטיר על השני בלא קדיש, חוששין אנו לפגם הספר השני וכו'.

שוב איתא בב"י: והריב"ש כתב בתשובה (סי' שכ"א) מנהגים חלוקים בענין קדיש ביום שמוציאין בו שני ספרים או שלשה. ואנו בני ספרד נוהגים לומר קדיש בין ספר ראשון לשני וחוזרים ואומרים קדיש אחר קריאת ספר שני וכו'.

בתוס' (מגילה כג. ד"ה כיון) איתא: תקנו לומר קדיש בין השבעה למפטיר להודיע שאינו ממנין השבעה.

בספר הרוקח (סי' שי"א) כתוב דלכך אומרים קדיש אחר קריאת התורה, לפי שאין לך כל דיבור ודיבור שבתורה שאין בו שם המפורש שאין אנו יודעין, לפיכך צריך להקדיש על אותו שם, עיי"ש. ומה שאין אומרים חצי קדיש בשבת במנחה ותענית צבור במנחה, כי הקדיש שאומרים קודם השמונה עשרה על העמוד קאי אספר תורה משום שאין מפסיקים באשרי וכו' עד לאמירת הקדיש שלפני שמונה עשרה (פמ"ג סי' נ"ה סק"א).

בספר פסקי תשובות (סי' קמ"ז סק"ט) איתא: הנה, המחבר בשלחנו לא הזכיר בסימנים אלו ענין אמירת הקדיש אחר הקריאה, אלא בהלכות שבת בדיני קריאת התורה ומפטיר בשבת (סי' רפ"ב סע' ד') הזכיר דין אמירת הקדיש, וטעם הדבר כי עיקר אמירת קדיש נתקן ע"י רבנן סבוראי כדי להפסיק בין קריאת התורה לקריאת המפטיר, ובשני וחמישי שאין מפטיר לא היתה התקנה לומר קדיש, ותיקוהו בדורות המאוחרים יותר, והיינו בזמן הגאונים [עיינ בברכי יוסף (ריש סי' קמ"ג) בשם תשובות הר"י מיגאש]. והטור (סי' קמ"ט) הזכיר ענין אמירת קדיש גם בשני וחמישי, וכן נוהגים היום בכל המקומות.

וטעם שהתקינו הגאונים אמירת קדיש לאחר כל קריאה, משום שאין לך קריאת פסוקים שאין מקדישים את שם השי"ת אחריהם.

ומנהג הספרדים ע"פ הבית יוסף (סי' רפ"ב) הוא שביום שמוציאים ב' ספרי תורה [דהיינו שקריאת המפטיר הוא דבר חדש ולא חזרה על פסוקי פרשת השבוע], חוזרים ואומרים שוב קדיש אחרי קריאת המפטיר לפני ברכת ההפטרה. וביום שמוציאים ג' ספרי תורה [ר"ח טבת ואדר וניסן שחלים בשבת] אומרים קדיש ראשון אחרי קריאת השביעי בספר תורה השני, ושוב אומרים קדיש אחרי קריאת שלישי ואם עשו הוספות וכבר עלו ז' קרואים בספר תורה הראשון, יאמרו קדיש גם אחרי ס"ת הראשון, ושוב אחרי ס"ת שני, ושוב אחרי ס"ת שלישי (שו"ת יביע אומר ח"ד סי' כ"ב, ויחוד דעת ח"א סי' ע"ו).

וכאמור, זהו מנהג הספרדים, אבל האשכנזים אין אומרים שוב קדיש לאחר קריאת המפטיר כלל.

למי שייך אמירת החצי קדיש הזה [כלומר, מי ראוי לאומרו]? השדי חמד (מערכת אבילות את קס"ד, ח"ה עמ' 65) כותב: בשו"ת אגודת

אזוב מדברי האו"ח (סי' ז') [איתא] דקדיש שאחר קריאת התורה הוא נוהג לאומרו לזכות נשמת מי שמגיע לו הקדיש על פי הדין האמיתי. עיי"ש שלמד מתשובות הרשב"ץ (סי' קע"א) דאין קדיש זה שייך להש"ץ או להקורא בתורה דווקא כי אם לאבלים.

בשערי אפרים (שער י' סע' ט') איתא: אחר שסיימו הסדרה עם המשלים האחרון, מכסין הספר תורה במעיל ואומר הש"ץ חצי קדיש, ונוהגין שאם המשלים יש לו יארצייט ביום זה, אז הוא זוכה באמירת הקדיש הזה. ויש נוהגין כן גם אם המשלים הוא אבל תוך י"ב חודש על אביו ואמו וכו'. ולעולם אין אומרים קדיש על הספר תורה רק אחר השלמת קריאה להפסיק בין עיקר הקריאה להמפטיר, ואפילו הוסיפו על מנין הז'.

במטה אפרים (דיני קדיש יתום סע' א') איתא: וכן אם הוא יום קריאת התורה, אזי אם הוא [מי שיש לו יארצייט] עולה לתורה בשלישי בחול או לאחרון בשבת שייך לו הקדיש שאחר קריאת התורה.

ובאלף המגן על המטה אפרים (סק"ג) איתא: ומשמע דאפילו אין עולה לשלישי או לאחרון יכול ג"כ לומר הקדיש שלאחר קריאת התורה. אבל אם אין כאן אבל, אז יאמר הש"ץ הקורא.

בספר הליכות שלמה (תפלה, פי"ב סע' כ"ז) מובא בשם הגרש"ז אועיברוך זצ"ל: הקדיש שלאחר קריאת התורה, לא יאמרנו האבל אלא הקורא, אבל אם עלה האבל אחרון, יוכל לאמרנו.

בהערות דבר הלכה (סק"ח) איתא: וכ"כ המטה אפרים וכו' ובשערי אפרים וכו' שהבעל קורא הוא שאומר קדיש זה. וטעמא דמילתא שהאבל לא יאמרנו, משום דעיקרו נתקן לעילוי נשמות המתים שאין אומרים קדיש אחריהם, ולכן אם לא עלה עכשיו אין נכון שהוא יאמרנו, שהרי הוא מכוין לעילוי נשמת מי שהוא אבל אחרי, אם לא שעלה הוא אחרון, שאז יכול לומר הקדיש, ויכוין לעילוי נשמת מתו ונשמות כל שאר המתים.

בספר הקדיש - מקורו, משמעותו, ודיניו (עמ' רל"ח) איתא: קדיש שאחר קריאת התורה לא שייך להקורא בתורה דוקא, אלא גם לאבלים או למי שיש לו יארצייט, לזכות נשמת מי שמגיע לו הקדיש. ונוהגים שאם האחרון שעולה לתורה הוא אבל, או שיש לו יארצייט, אומר הקדיש הזה. ואפילו אינו עולה לשלישי או לאחרון יכול ג"כ לומר הקדיש הזה, אבל אם אין אבל, אז יאמר הקורא.

[בהערה] שם מביא מהפוסק (סי' תתשנ"ז) שכתב שמהסס בזה אם המשלים הוא אבל, כי המג"א (סי' תקפ"א סק"ד) כתב שאבל אסור גם בנגינת קדיש, ובפרט במקום שנוהגין סלסול בקדיש זה בנגינה מיוחדת. וכ"כ במילי דאבות (או"ח סי' ב') שכוין שאבל אסור להתפלל בשבת, והקדיש אחר קריאת התורה הוא בנגינת שבת, אסור גם בהקדיש הזה].

שוב איתא בספר הקדיש: ויש אומרים שהקדיש הזה תמיד אומר הקורא, אפילו אם יש לו אב ואם, ואין לאבל לאמרנו, והקורא בתורה קודם לשאר אבלים. ואבל בתוך ז' ימי אבלות לא יאמר בשבת חצי קדיש זה.

בספר במחיצת רבינו (הג"ר יעקב קמיניצקי זצ"ל, עמ' קפ"ז) איתא: רבינו הקפיד שרק הבעל קורא יאמר את הקדיש שלאחר קריאת התורה, ולא יאמרוהו אבלים או בעלי יארצייט, אפילו אם הם כבר עמדו אצל הבימה לצורך עליי'. [בהערה שם איתא: וכן משמע מלשון הרמב"ם (הל' תפלה פי"ב הל' י"ז-כ"א), וכן משמע מלשוננו בסדר התפילה בסוף ס' אהבה, עיי"ש].

לז"נ מורי ורבי הגאון הרב אברהם יעקב בן הרב מאיר הכהן פאם זצ"ל - נפ' כ"ח מנחם אב תשס"א
לז"נ ר' בנימין בן הרב ר' מרדכי ז"ל שור
לז"נ מרת עטא שרה בת ר' בנימין ע"ה - נפ' כ"ג אדר א' תשס"ח

PARSHIYOS CHUKAS-BALAK
© COPYRIGHT 2026
BY RABBI MATIS BLUM Z"L

לז"נ אסתר בת שלמה זלמן שטרן ע"ה

רוחמה ליבא בת רבקה לרפ"ש
צביה חיה בת לאה ברעניא לרפ"ש

”והשקית את העדה ואת בעירם” (כ:ח)

“And you shall give the congregation to drink, and their animals.”

According to the Gemara, one must feed his animals before he eats, since the Torah says: “And I shall give grass in your field to your animals” and only then “you shall eat and be satisfied.” (Brachos 40a).

Does the same rule apply to drinking - that one must give his animals before he himself drinks?

The *Sefer Chasidim* deduces from the fact that Hashem said, “and you shall give the congregation to drink” first, and then, “their animals”, that in regard to drinking, people take precedence.

”וילחם בישראל וישב ממנו שבי” (כא:א)

“And he [Amaleik disguised as Kenaan] fought against Israel, and he captured from among him captives.”

Isn't the wording of the Posuk “וילחם בישראל וישב ממנו שבי” - “And he captured from among him captives” redundant; it could have just stated “And he captured from him,” and we would know that those captured became captives?

Hagaon Reb Yehonoson Eibeschutz, Z'T'L, explained that Chazal say that the only truly free man is one who is occupied with Torah; all others are subservient to their evil inclinations (Avos 6:3). Rashi in Parshas Ki Seitzei (25:18) says that Amaleik was able to attack only those among Bnei Yisroel who were weakened by their Aveiros. This being the case, our Posuk can be explained in the following manner: “And he captured from among them” - *Shevi* - those who were already captives to their evil desires.

”האמנם לא אוכל כבודך” (כב:לז)

Balak said to Bilam: “Do you think that I will not be able to honor you?”

Rashi notes that Balak unknowingly prophesied that Bilam would leave in shame, not having accomplished his mission.

How do we see this from the words of Balak?

The *Dubner Maggid, Z'T'L*, explained with a parable: A doctor once visited a sick person, and before he

prescribed any treatment he demanded to be paid. The one who had summoned the doctor said: You are frightening the patient - he thinks that you are insisting on advance payment because you are afraid that he will not survive. If the prognosis would be favorable you would be able to bill him after he recovers.

Similarly, Balak said to Bilam: Why do you refrain from coming with my messengers even before you have received your payment; don't you trust that I will honor and reward you handsomely after you successfully carry out your mission? Perhaps it is because you are doubtful if you will be successful ...

HALACHIC DISCUSSIONS

(not to be relied upon for Halacha L'Ma'aseh)

Hagaon Rav Moshe Feinstein, Z'T'L, writes in Igros Moshe (Yoreh Deah IV:61, 16) that the prohibition of *Amein Yesoma* applies to Kaddish as well as to Brachos. Therefore, one should not answer "Amein" in Kaddish unless he knows which part of Kaddish is being said. Additionally, one may not answer Amein more than a few seconds (*Toch K'dei Dibbur*) of when the one reciting Kaddish said "*V'imru Amein*".

Also, see Mishna Berura (56:9, 109:4).

QUESTIONS OF THE WEEK

- 1) What are the minimum and maximum ages for a *Parah Aduma*?
- 2) Does a Jewish *Mumar L'Avoda Zoro* have the same status as an *Akum* in regard to being able to be *Metamei B'Ohel* when he dies?
- 3) To whom were the true reasons behind the Mitzva of *Parah Aduma* revealed?
- 4) When did Bnei Yisroel use ships to travel from place to place in the wilderness?
- 5) When was the Parsha of Para Aduma first given?
- 6) What was the name of the king of Edom to whom Moshe sent messengers asking permission to travel through his land?

- 7) Where were Bilam and his father referred to in Parshas Chukas?
- 8) Which rock was Moshe commanded to speak to?
- 9) The Posuk relates: "וישמע הכנעני" (כא: א) - other than hearing that Bnei Yisroel were coming, what else did they hear?
- 10) By what other name was Bilam's hometown of Pesor known in Sefer Bereishis?
- 11) Can a male Moabite convert?
- 12) In which year of Bnei Yisroel's travels through the wilderness did Bilam attempt to curse them?
- 13) Where else is the wall that the donkey pressed Bilam's leg against, mentioned in the Torah?
- 14) Which person in this week's Sidra lifted two people with one hand?
- 15) Who hated Bnei Yisroel more - Balak or Bilam?
- 16) Who else hired Bilam to curse another nation?
- 17) From which words of Bilam do we see that he had no share in Olam Habah?
- 18) Where is Kemu'el, the son of Nochor, found in this week's Parsha?
- 19) What was Bamos Ba'al (21:41)?
- 20) How many miracles took place when Pinchas killed Zimri and Kozbi?

ANSWERS

- 1) The minimum age for a *Para Aduma* is three years [i.e. once it enters its third year]. There is no maximum age (Chachomim in Parah 1:1).
- 2) A *Mumar L'Avoda Zoro* is *Matemai B'Ohel* like a Yisroel (Rama, Yoreh Deah 372:2).
- 3) The reasons behind the Mitzva of *Parah Aduma* were revealed only to Moshe Rabbeinu (Bamidbar Rabba 19:6).
- 4) According to the Midrash (Bamidbar Rabba 19:26) in the wilderness the tribes were separated by rivers which flowed from the well of Miryam. People travelled between tribes by boat.
- 5) In Mara (see Rashi on Shmos 15:25).
- 6) Hadar, the husband of Meheitavel (see Bereishis 36:39, Yalkut Ma'or Ha'afeila).
- 7) According to the Midrash (Bamidbar Rabba 19:30), they were the *Moshlim* (21:27).
- 8) The rock that he had previously hit at Choreiv which was the well of Miryam (Ramban 20:8, in the name of Pirkei D'Rebbi Eliezer).
- 9) Either that Aharon had died and the *Anonei Hakavod* had left (Midrash, cited by Rashi, 21:1), or that the Meraglim had died (Yalkut Shimoni, 728).
- 10) Bilam's hometown of Pesor is known as Padan in Sefer Bereishis (Targum Yonoson, Bamidbar 22:5).
- 11) A male Moavite may convert, but may never marry into the congregation of Israel (see Rambam, Hil. Isurei Bi'ah 12:18; Even Ho'ezer 4:20).
- 12) Bilam attempted to curse Bnei Yisroel in their fortieth year in the wilderness (Seder Olam Rabba 9).
- 13) According to the Targum Yonoson (Bamidbar 22:24), the wall into which the donkey pressed Bilam's leg was the *Gal'eid* that Yaakov and Lovon erected.
- 14) After plunging the spear into Zimri and Kozbi, Pinchas lifted them both up while they were still impaled on the spear (Bamidbar Rabba 20:25).
- 15) According to the Midrash Tanchuma (Balak 2), Balak hated Bnei Yisroel more than any of their other enemies. However, another Midrash (Bamidbar Rabba 20:9) states that Bilam hated Bnei Yisroel even more than Balak.
- 16) Sichon hired Bilam to curse Moav before waging war against them (Tanchuma, Balak, 4).
- 17) Chazal (Sanhedrin 90a, 105a) deduce from the words, "May my soul die the death of the righteous and my end will be like his" - that if Bilam would have died a natural death he might have had a share in Olam Haba. However, since he was killed, this indicated that he had no share in Olam Haba ["Behold I am going to my people ..."].
- 18) According to an opinion cited in the Tosafos Hashaleim (Shmos p. 14), Bilam was Kemu'el ben Nochor.
- 19) Ba'al Pe'or (Bamidbar Rabba 20:18, Rokei'ach).
- 20) According to the Targum Yonoson (25:8) - twelve.

NOW AVAILABLE

The sefer *נר מתתיהו* is available for purchase:

- in seforim stores
- via shipping by emailing torahlodaas@gmail.com
- by picking up in Monsey, Queens, or Lakewood.
Please be in touch via email.

The sefer *מצא טוב* on *שמחות* and the set of Torah Lodaas volumes 1-5 are available for purchase. Email to purchase.

Due to many practical considerations, Torah Lodaas is only available through e-mail. Anyone who wishes to dedicate an issue or receive Torah Lodaas is asked to send his name and e-mail address to: TorahLodaas@gmail.com

*The material for this issue has been reprinted
from previous years*